

# Zapomniani?

23 lipca 2018

Prawie 20 procent gmin w Polsce nie zapewnia osobom starszym opieki w miejscu zamieszkania, mimo że należy to do ich obowiązków.

Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym w miejscu zamieszkania powinny, zgodnie z definicją, obejmować pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację i w miarę możliwości kontakty z otoczeniem. Usługi kierowane są do osób samotnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych. Chodzi także o zwiększenie szansy na pozostanie w środowisku zamieszkania i opóźnienie momentu, w którym jest konieczne zapewnienie stałej opieki instytucjonalnej. Jednak, jak wynika z badań Najwyższej Izby Kontroli, w 2016 r. opieką domową w skali kraju objęto nieco ponad 1 proc. seniorów powyżej 60. roku życia. To nawet nie jest kropla w morzu potrzeb.

W 23 skontrolowanych przez NIK gminach z usług tych korzystało średnio jedynie 1,5 proc. osób z tej grupy wiekowej. Tymczasem liczba osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, potrzebujących opieki środowiskowej, wynosi ok. 2 mln i systematycznie rośnie. Przy tym potencjał opiekuńczy rodziny ulega zmniejszeniu, bo stają się one mniej liczne. Temu zjawisku towarzyszy także emigracja zarobkowa. W wielu przypadkach usługi opiekuńcze zapewniane przez gminy są jedyną formą wsparcia, na jaką mogą liczyć seniorzy w miejscu zamieszkania. Niestety blisko 20 proc. gmin w Polsce nie zapewnia wsparcia w formie usług opiekuńczych, mimo iż jest to ich obowiązkowe zadanie własne. Decyzję o ich przyznaniu podejmuje ośrodek pomocy społecznej.

Tylko w czterech z 23 skontrolowanych OPS (ponad 17 proc.) określono liczbę seniorów, którzy w najbliższym czasie mogą

potrzebować wsparcia w formie opieki domowej. NIK zwraca uwagę, że niepodjęcie działań, pozwalających na pozyskanie szerszej, niż tylko przez wpływające wnioski, wiedzy o seniorach, którzy mogą potrzebować pomocy, może spowodować, że gminy nie będą przygotowane na wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze.

Mimo iż w większości ośrodków twierdzono, że wszystkie osoby starsze potrzebujące wsparcia zostały nim objęte, to jednak kontrola NIK wykazała, że pomoc otrzymały tylko te osoby, które o nią wystąpiły lub zostały do ośrodka zgłoszone przez inne osoby albo instytucje. Zatem z uwagi na brak systemowego monitoringu osób starszych, może się zdarzyć, że niektórzy seniorzy nie otrzymują pomocy, bo się po nią nie zgłaszają, co jednak nie oznacza, że jej nie potrzebują. Usługi rzadko przyznawano z urzędu, choć ustawa o pomocy społecznej na to zezwala.

NIK zwraca uwagę, że część seniorów mogła nie otrzymać wsparcia, bo po prostu nie wiedziała o takiej możliwości. W większości przypadków informacje o możliwości uzyskania pomocy zamieszczano na stronach internetowych ośrodków lub urzędów miast, w BIP czy na tablicach ogłoszeń w siedzibach tych jednostek. Taki sposób informowania podopiecznych, którzy są osobami starszymi i często nie korzystają z nowoczesnych technik komunikowania się, a nierzadko też niesprawnymi ruchowo, może nie być skuteczny. Ponad 40 proc. ośrodków pomocy wydało informatory lub ulotki rozpowszechnione w placówkach ochrony zdrowia, oświaty i instytucjach publicznych. Tylko w jednym mieście informacje o dostępnych formach pomocy, w tym o usługach opiekuńczych, przekazywane były w kościołach podczas ogłoszeń parafialnych.

Ośrodki Pomocy Społecznej, jeżeli już senior zgłosił się o pomoc, rzadko odmawiały przyznania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Odsetek odmów na tle liczby przyznanych usług wynosił: w 2016 – 0,34 proc. i w I półroczu 2017 r. – 0,41 proc. Najczęstszymi przyczynami odmów było: sprawność

fizyczna w samodzielnym poruszaniu się, możliwość sprawowania opieki przez rodzinę oraz brak współdziałania osoby wymagającej opieki z pracownikiem socjalnym. Wszystkie formalnie złożone wnioski były rozpatrywane praktycznie bieżąco, a przeciętny czas oczekiwania na przyznanie wsparcia nie przekraczał dwóch tygodni.

Źródło: [NowyObywatel.pl](http://NowyObywatel.pl)